

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaisen lyhytaikaisen hoidon myöntämisen perusteet ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja kuntoutusyksikössä

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen sisältö.....	3
2.1 Palvelutarpeen arviointi	3
2.2 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalihoitolain mukaisen lyhytaikaisen hoidon myöntämisen perusteet ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja kuntoutusyksikössä	4
3 Asiakasmaksut.....	5

1 Johdanto

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan asumispalveluja ovat tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen.

Sosiaalihuoltolain 21 c §:n ([26.8.2022/790](#)) mukaisella ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa asiakkaalla on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa yksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokauden ajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen tarpeeseensa. Ympärivuorokautista palveluasumista järjestetään asiakkaan tarpeen mukaan pitkäaikaisesti tai lyhytaikaisesti.

2 Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen sisältö

Ympärivuorokautinen palveluasuminen sisältää asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisen hoidon ja huolenpidon, toimintakykyä ylläpitävän ja edistävän toiminnan, ateriat, vaatehuollon, siivouksen sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan. Palvelu ei sisällä lääkkeitä, henkilökohtaisia hygieni- ja hoitotarvikkeita.

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen voi olla tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa. Lyhytaikaishoidolla tuetaan kotona asumista. Lyhytaikaishoitoa toteutetaan ympärivuorokautisen palveluasumisen kuntoutusyksiköissä sekä pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä. Jakson pituus ja sisältö määritellään asiakkaan tarpeen mukaan. Jakson aikana tunnistetaan, arvioidaan ja edistetään asiakkaan toimintakykyä, terveyttä ja voimavaroja, itsenäisen toiminnan mahdollisuuksia sekä arvioidaan mahdollisen tuen ja avun tarvetta.

2.1 Palvelutarpeen arviointi

Lyhytaikaiseen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja ohjaututaan palveluohjaajan tai Kotona asumisen tuen keskuksen (Kotas) kautta. Lyhytaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta tehdään kirjallinen palvelu- ja maksupäätös. Lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumista myönnetään asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti, arvioi tehdään sosiaalihuoltolain 36–37 §:n mukaisesti siinä laajuudessa kuin se on tarpeen palvelun myöntämiselle. Kiireellisissä tilanteissa asiakkaan palveluntarve voidaan arvioida puhelimitse ja palvelu voidaan aloittaa saman päivän aikana.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 15 § mukaisesti hyvinvointialue vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä

suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa.

Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 10 § mukaisesti tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.

Palvelutarpeen arviointi sisältää:

- yhteenvedon asiakkaan tilanteesta ja sosiaalipalvelujen ja tuen tarpeesta,
- sosiaalihuollon ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilön johtopäätökset asiakkuuden edellytyksistä,
- asiakkaan mielipiteen ja näkemyksen palvelutarpeestaan,
- asiakkaan ja työntekijän arvion omatyöntekijän tarpeesta.

Asiakkaalla, jolla ei ole tarve laajaan arviointiin ja joka ei täytä vanhuspalvelulain määritelmää iäkkäästä henkilöstä, voidaan tehdä palvelutarpeenarviointi elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa.

2.2 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaisen lyhytaikaisen hoidon myöntämisen perusteet ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja kuntoutusyksikössä

Lyhytaikaishoitojakso on tarkoitettu henkilöille, joilla on lyhytaikainen tarve huolenpitoon, hoivaan, hoitoon ja kuntoutukseen. Palvelun myöntäminen edellyttää, että asiakas tarvitsee jatkuvaluonteista apua päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen toimintakyvyn heikentymisen vuoksi, eikä hänen tilanteensa vaadi akuutti- ja/tai sairaalahoitoa, eikä avun tarpeeseen voida vastata esimerkiksi kotihoidon ja perhehoidon palveluilla.

Lyhytaikaishoitojakson tavoitteena on tukea ikääntyneen henkilön selviytymistä mahdollisimman pitkään omassa kodissaan ja myös hoitavan omaisen jaksamista

Ympärivuorokautista lyhytaikaista hoitoa voidaan myöntää:

- Asiakkaalle, mikäli toimintakyky ja terveydellinen tilanne sekä palvelujen ja tuen tarve vaatii selvittelyä ja tukea ja mikäli arviointia ja/tai kuntoutusta ei pystytä turvallisesti toteuttamaan asiakkaan kotona. Jakson pituus on keskimäärin 1–2 viikkoa, enintään 3 kuukautta. Arviointi- ja kuntoutusjaksot toteutetaan moniammatillisissa kuntoutusyksiköissä.

- Omaishoitajien lakisääteisten ja harkinnanvaraisten vapaiden järjestämiseksi omaishoitosopimuksen mukaisesti.
- Yllättäviin, äkillisiin ympärivuorokautista hoitoa- ja huolenpitoa vaativiin tilanteisiin (esimerkiksi omaishoitajan äkillinen sairastuminen) tai myönnettyjen palveluiden järjestämisen ajaksi, mikäli asiakkaan turvallinen kotona asuminen ei ole mahdollista muiden palvelujen turvin.

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ei ole tarkoitettu tilapäisiin asumisjärjestelyihin esimerkiksi remonttien ajaksi, jos asiakkaan huolenpidon tarve ei sitä muuten edellytä.

3 Asiaksmaksut

Lyhytaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta peritään asiakasmaksu kulloinkin voimassa olevan Pohteen aluevaltuuston vahvistaman päätöksen mukaisesti. Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmaksu on tuloista riippumaton. Asiakasmaksu eivät kerrytä maksukattoa. Jos asiakasmaksu vaarantaa asiakkaan toimeentulon, asiakas voi hakea asiakasmaksun perimättä jättämistä tai alentamista lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) 11 §:n ja Pohteen soveltamisohjeen mukaisesti. Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmaksu tarkistetaan tarvittaessa vuosittain.

Omaishoitajan lakisääteisten vapaiden asiakasmaksu määräytyy asiakasmaksulain (734/1992) 6 b ja c §:n mukaisesti. Omaishoidon harkinnanvaraisten vapaiden asiakasmaksu määräytyy kulloinkin voimassa olevan Pohteen aluevaltuuston vahvistaman päätöksen mukaisesti.